

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ & ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

12 ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1) Ποιες είναι οι βασικές πτυχές του νομοσχεδίου που αφορούν την ενίσχυση της Κεφαλαιαγοράς;

Το νομοσχέδιο περιλαμβάνει σημαντικές βελτιώσεις για την ενίσχυση της Κεφαλαιαγοράς που βασίζονται στους εξής 4 πυλώνες:

-Φορολογικά και άλλα κίνητρα για ενίσχυση της ουσιαστικής λειτουργίας, αλλά και της αξιοπιστίας του Χρηματιστηρίου, ενθάρρυνση της ζήτησης και εισαγωγή εταιριών σε αυτό,

-Θεσμική θωράκιση των εποπτικών μηχανισμών, δηλαδή της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδος,

-Δημιουργία ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου για τα κρυπτοστοιχεία με μέτρα για την προστασία των επενδυτών,

-Ενσωμάτωση Ενωσιακών Οδηγιών και θέσπιση μέτρων για την εφαρμογή Κανονισμών σχετικών με την Κεφαλαιαγορά και τον χρηματοπιστωτικό τομέα προς συμμόρφωση με το ενωσιακό δίκαιο..

2) Γιατί το νομοσχέδιο αυτό είναι απαραίτητο για την Κεφαλαιαγορά σήμερα;

Το νομοσχέδιο αυτό κρίνεται απαραίτητο επειδή θα δώσει περαιτέρω ώθηση στο Ελληνικό Χρηματιστήριο, καθώς ήδη οδεύει προς ένταξη στις σημαντικότερες κεφαλαιαγορές του κόσμου. Ενδεικτικά, ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου Αθηνών βρίσκεται σήμερα στην υψηλότερη τιμή του εδώ και 14 χρόνια καταγράφοντας κέρδη 73,5% σε σχέση με το 2019. Η κεφαλαιοποίηση των εισηγμένων εταιριών έχει διαμορφωθεί σήμερα σε 109 δις ευρώ που αποτελεί την υψηλότερη αποτίμηση εδώ και 16 χρόνια. Η ένταξη του το 2024 στις λίστες παρακολούθησης των S&P Dow Jones indices και FTSE Russell για την αναβάθμιση της

κατάταξης του από Αναδυόμενη Αγορά σε Ανεπτυγμένη Αγορά υπογραμμίζει την αυξανόμενη ωριμότητα της αγοράς και τη συμμόρφωσή της με τα διεθνή πρότυπα.

Παράλληλα, λαμβανομένου υπόψη ότι επιβάλλεται από το ενωσιακό δίκαιο η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου για τα κρυπτοστοιχεία, με το Νομοσχέδιο θεσπίζονται σε εθνικό επίπεδο τα μέτρα που είναι απαραίτητα για την αποτελεσματική εφαρμογή του νέου πλαισίου, που αφορά μια άκρως ανερχόμενη αγορά που απαιτεί παράλληλη προστασία των επενδυτών απέναντι σε αθέμιτες ή παράνομες πρακτικές.

3) Ποια είναι τα φορολογικά κίνητρα που παρέχονται σε εταιρίες προκειμένου να εμπιστευθούν το Χρηματιστήριο και να εισαχθούν σε αυτό;

Στο νομοσχέδιο περιλαμβάνονται μια σειρά από φορολογικά και άλλα κίνητρα για την ενίσχυση του Χρηματιστηρίου που του επιτρέπουν από τη μία να λειτουργεί με πιο αποτελεσματικό τρόπο και από την άλλη να προσελκύει ολοένα και περισσότερες εταιρίες.

Συγκεκριμένα: επεκτείνονται τα κίνητρα που ισχύουν για τους επενδυτικούς αγγέλους (angel investors) και για επενδύσεις στην Εναλλακτική Αγορά. Σύμφωνα με τα κίνητρα αυτά, ποσό ίσο με το 50% της εισφοράς τους εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημα (μέχρι τις 300.000€). Παράλληλα, αυξάνεται η έκπτωση δαπανών για εισαγωγή μικρομεσαίων επιχειρήσεων στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Οι επιλέξιμες δαπάνες προσαυξημένες κατά 100% (με ανώτατο όριο προσαύξησης τις 200.000 ευρώ) θα εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων κατά το χρόνο πραγματοποίησής τους, για διάρκεια 3 ετών. Τέλος, μειώνεται από 15% σε 5% ο συντελεστής φορολογίας σε τόκους εισηγμένων εταιρικών ομολόγων που αποκτούν φυσικά πρόσωπα – φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδος. Έτσι, διαμορφώνεται ομοιόμορφο καθεστώς φορολογικής μεταχείρισης ημεδαπών και αλλοδαπών επενδυτών για το εισόδημα από τόκους, ανεξαρτήτως του τύπου χρηματιστηριακής διαπραγμάτευσης των ομολογιών. Επιπλέον, επεκτείνεται και σε περιπτώσεις συγχώνευσης εισηγμένων με μη εισηγμένες εταιρείες το καθεστώς εκποίησης μετοχών δικαιούχων που δεν έχουν εμφανιστεί.

4) Μόνο μέσα από φορολογικά κίνητρα θα βελτιστοποιηθεί η λειτουργία του Χρηματιστηρίου και εν γένει της Κεφαλαιαγοράς;

Στο νομοσχέδιο δεν περιλαμβάνονται μόνο φορολογικά κίνητρα. Περιλαμβάνονται και άλλες παρεμβάσεις, ευρύτερου χαρακτήρα, με στόχο την προσέλκυση εταιριών και την ενίσχυση της λειτουργίας του Χρηματιστηρίου και ευρύτερα της κεφαλαιαγοράς. Πολλές από αυτές μάλιστα ήταν διαχρονικά αιτήματα της ίδιας της αγοράς. Συγκεκριμένα, διευκολύνεται η μεταφορά κινητών αξιών από τη Αγορά Αξιών του Χ.Α. στην Εναλλακτική Αγορά του Χ.Α. Στόχος είναι η ανάπτυξη της Εναλλακτικής Αγοράς (ΕΝ.Α.) και η διευκόλυνση αφενός των επιχειρήσεων που θέλουν να παραμείνουν εισηγμένες σε χρηματιστήριο, αλλά δεν πληρούν τους κανόνες της Αγοράς Αξιών του Χ.Α. και αφετέρου παρέχεται η δυνατότητα του ίδιου του Χρηματιστηρίου να μεταφέρει στην ΕΝ.Α. εταιρείες που δεν πληρούν τους

κανόνες της Αγοράς Αξιών, αλλά μπορούν να ακολουθήσουν τους κανόνες της ΕΝ.Α., προστατεύοντας έτσι τους επενδυτές από την δυσμενή για εκείνους εξέλιξη της διαγραφής των μετοχών από το Χρηματιστήριο. Παράλληλα θεσπίζεται η δυνατότητα εισαγωγής στο Χρηματιστήριο, μετοχών με Πολλαπλά Δικαιώματα Ψήφου εφόσον αυτό προβλέπεται στο δίκαιο της έδρας τους. Σήμερα πολλοί ιδιοκτήτες νεοφυών εταιρειών, που δραστηριοποιούνται ιδίως στον τομέα της καινοτομίας και της τεχνολογίας, αποφεύγουν να εισαγάγουν τις μετοχές της εταιρείας τους στο Χρηματιστήριο, επειδή φοβούνται ότι θα χάσουν τον έλεγχό της. Οι μετοχές με πολλαπλά δικαιώματα ψήφου, επιτρέπουν στους ιδρυτές των υπό εισαγωγή εταιρειών να έχουν περισσότερες ψήφους ανά μετοχή από ό,τι οι νέοι επενδυτές, διατηρώντας έτσι τον έλεγχο. Τέλος, αυξάνεται από 5 σε 8 εκατ. ευρώ ετησίως το όριο για την έκδοση πληροφοριακού δελτίου αντί ενημερωτικού δελτίου σε δημόσιες προσφορές κινητών αξιών με στόχο τη διευκόλυνση πρόσβασης ΜμΕ στο Χ.Α., καθώς το κόστος για την έκδοση πληροφοριακού δελτίου είναι σημαντικά χαμηλότερο από το αντίστοιχο κόστος για την έκδοση ενημερωτικού δελτίου.

5) Υπάρχουν προβλέψεις για τα ομολογιακά δάνεια με εισηγμένες ομολογίες;

Με το σχέδιο νόμου βελτιώνεται το υφιστάμενο πλαίσιο που διέπει τα ομολογιακά δάνεια, με την εισαγωγή ειδικής διάταξης για τις ομολογίες που είναι εισηγμένες σε ρυθμιζόμενη αγορά ή πολυμερή οργανισμό διαπραγμάτευσης («εισηγμένες ομολογίες»). Σήμερα προβλέπεται ότι για την τροποποίηση ομολογιακού δανείου με όρους που είναι δυσμενέστεροι των αρχικών για τους ομολογιούχους απαιτείται έγκριση από ομολογιούχους που αντιπροσωπεύουν τα δύο τρίτα του συνόλου της ονομαστικής αξίας των ομολογιών. Έχει αποδειχθεί στην πράξη ότι σε οριακές περιπτώσεις είναι συμφέρουσα για τους ομολογιούχους η λήψη απόφασης για τη θέσπιση όρων δυσμενέστερων των προϋπαρχόντων, διότι η μη τροποποίηση των όρων θα είχε ως αποτέλεσμα μεγαλύτερη ζημία των ομολογιούχων. Όμως λόγω της μεγάλης διασποράς των εισηγμένων ομολογιών στο επενδυτικό κοινό, καθίσταται συχνά αδύνατη η λήψη αποφάσεων, γιατί δεν μπορεί να επιτευχθούν τα μεγάλα ποσοστά απαρτίας που επιβάλλει ο νόμος. Με τη νέα ρύθμιση που εισάγεται στο σχέδιο νόμου, διευκολύνεται η λήψη αποφάσεων περί τροποποίησης των όρων του ομολογιακού δανείου για εισηγμένες ομολογίες, με σεβασμό όμως στην μειοψηφία: αν δηλαδή αντιταχθούν στην προτεινόμενη τροποποίηση ομολογιούχοι που εκπροσωπούν τουλάχιστον το εικοσιπέντε τοις εκατό (25%) του συνόλου της ονομαστικής αξίας των ομολογιών, δεν είναι δυνατή η επί το δυσμενέστερο τροποποίηση των όρων του ομολογιακού δανείου. Αν όμως δεν υπάρχει τέτοια μειοψηφία, αλλά δεν είναι δυνατή η λήψη της απόφασης ελλείψει απαρτίας των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου της ονομαστικής αξίας των ομολογιών, τότε οι αποφάσεις αυτές δύναται να ληφθούν σε επαναληπτικές συνελεύσεις για τις οποίες απαιτείται μικρότερη απαρτία (50% ή, διαδοχικά, 33%) υπό την προϋπόθεση, όμως, σε κάθε περίπτωση, ότι τις εγκρίνει πλειοψηφία τουλάχιστον των δύο τρίτων (2/3) της ονομαστικής αξίας των εκπροσωπούμενων στη συνέλευση ομολογιών με δικαίωμα ψήφου.

6) Αλλάζει κάτι στον θεσμό των συλλογικών λογαριασμών (omnibus accounts);

Με το σχέδιο νόμου επεκτείνεται και ρυθμίζεται ειδικώς ο θεσμός των συλλογικών λογαριασμών (omnibus accounts) για ΟΣΕΚΑ (Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες) και ΟΕΕ (Οργανισμούς Εναλλακτικών Επενδύσεων). Προβλέπεται η συλλογική συγκέντρωση και τήρηση μεριδίων ΟΣΕΚΑ και ΟΕΕ μέσω διαμεσολαβητών, δηλαδή επαγγελματιών που είναι αδειοδοτημένοι από εποπτική αρχή. Στόχος είναι η διευκόλυνση των συναλλαγών, η προσέλκυση νέων κεφαλαίων και η μείωση του κόστους (προμήθειες κλπ.) για τους επενδυτές μέσω της ενίσχυσης του ανταγωνισμού. Επισημαίνεται ότι η έλλειψη νομοθετικού πλαισίου για τους συλλογικούς λογαριασμούς (omnibus accounts) στην Ελλάδα σήμερα δημιουργεί έντονα προβλήματα στις ελληνικές Εταιρείες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων (Α.Ε.Δ.Α.Κ.) και Ανώνυμες Εταιρείες Διαχείρισης Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων (Α.Ε.Δ.Ο.Ε.Ε.) ως προς την συνεργασία τους με ξένους θεματοφύλακες.

7) Πώς εκσυγχρονίζεται το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις Ανώνυμες Εταιρείες Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία (Α.Ε.Ε.Α.Π.);

Παρέχεται μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων των Α.Ε.Ε.Α.Π. με την κατάργηση υπερβολικών για τη σημερινή εποχή και συχνά γραφειοκρατικών ρυθμίσεων, με στόχο την αύξηση των επενδύσεων. Μεταξύ άλλων παρέχεται η δυνατότητα εκμετάλλευσης ακίνητης περιουσίας για οποιοδήποτε οικιστικό βιομηχανικό και εμπορικό σκοπό, εισάγονται βελτιωμένοι κανόνες αποτίμησης της ακίνητης περιουσίας της ΑΕΕΑΠ και υποχρέωση ασφάλισης όλων των ακινήτων της. Παράλληλα, προβλέπεται η δυνατότητα εκμετάλλευσης μονάδων παραγωγής και αποθήκευσης ενέργειας από ΑΠΕ για την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών της ακίνητης περιουσίας της Α.Ε.Ε.Α.Π., των εταιρειών του ομίλου και των μισθωτών/χρηστών τους, αλλά και με γνώμονα την ανάγκη βελτίωσης του ενεργειακού προφίλ της ακίνητης περιουσίας, ενώ επιπλέον με το σχέδιο νόμου συγκεντρώνονται όλες οι διατάξεις της ειδικού καθεστώτος φορολογίας που διέπει τις εταιρείες αυτές. Τέλος απαλλάσσονται οι Α.Ε.Ε.Α.Π. από τους αυστηρούς κανόνες για τους διαχειριστές Οργανισμών Εναλλακτικών Επενδύσεων, που δεν απαιτούνται για την εν λόγω κατηγορία από το ενωσιακό δίκαιο και αύξαναν υπερβολικά το κόστος λειτουργίας τους, παραμένουν, όμως, όλες οι ασφαλιστικές δικλείδες για την προστασία του επενδυτικού κοινού, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης για υποβολή πόθεν έσχες, της αδειοδότησης και εποπτείας της Α.Ε.Ε.Α.Π. από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και των κανόνων για διαφάνεια στις συναλλαγές της Α.Ε.Ε.Α.Π. με βασικούς μετόχους της στις αγοραπωλησίες ακινήτων.

8) Ρυθμίζεται το πλαίσιο έκδοσης «Ευρωπαϊκών Πράσινων Ομολόγων» (eu green bonds) για τη χρηματοδότηση περιβαλλοντικά βιώσιμων επενδύσεων;

Με το σχέδιο νόμου θεσπίζονται δικλείδες και μηχανισμοί ελέγχου – εποπτείας κατά περίπτωση από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και την Τράπεζα της Ελλάδος προκειμένου – μεταξύ άλλων – να διασφαλίζεται ότι τα έσοδα από τις εκδόσεις αυτές θα διατίθενται πράγματι σε δράσεις βιώσιμης ανάπτυξης. Αποτρέπεται έτσι η ψευδοοικολογική ταυτότητα

(green washing) τέτοιων εκδόσεων. Οι ποινές για τους παραβάτες περιλαμβάνουν χρηματικά πρόστιμα, χωρίς να αποκλείεται αφαίρεση ή αναστολή άδειας λειτουργίας.

9) Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματική λειτουργία των εποπτικών μηχανισμών της Κεφαλαιαγοράς ;

Στο νομοσχέδιο προβλέπεται η θεσμική θωράκιση των εποπτικών μηχανισμών, δηλαδή της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδας. Προβλέπεται επιπλέον για την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς η έκδοση εγχειριδίου με διαφανείς διαδικασίες λειτουργίας της, με βάση τις βέλτιστες διεθνείς και ευρωπαϊκές πρακτικές καθώς και, μεταξύ άλλων, εγχειρίδιο ελέγχου των καταγγελιών που υποβάλλονται στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, εγχειρίδιο επιτόπιων ελέγχων σε εποπτευόμενους φορείς, κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων και την επιβολή κυρώσεων, με σταθερές και διαφανείς διαδικασίες. Παράλληλα, προβλέπεται η έκδοση Κώδικα Δεοντολογίας που θα ρυθμίζει τον τρόπο άσκησης των καθηκόντων των μελών και του προσωπικού. Τέλος, παρέχεται η δυνατότητα στους εποπτικούς μηχανισμούς (Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και Τράπεζα της Ελλάδος) να διενεργούν ελέγχους στους εποπτευόμενους φορείς με πρόσωπα που εμφανίζονται ως πελάτες, για να διαπιστώσουν αν πράγματι οι εποπτευόμενοι φορείς τηρούν τους κανόνες που υπέχουν («mystery shopping»).

10) Πώς θα λειτουργούν στη πράξη οι έλεγχοι με «μυστικούς πελάτες» («mystery shopping»);

Οι έλεγχοι με πρόσωπα που υποδύονται τους πελάτες των εποπτευόμενων φορέων θα λειτουργούν συμπληρωματικά στα ήδη υπάρχοντα εποπτικά εργαλεία και λαμβάνοντας πάντα υπόψη της βέλτιστες διεθνείς πρακτικές. Συγκεκριμένα, ειδικά εκπαιδευμένα στελέχη της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και της Τράπεζας της Ελλάδας, υποδυόμενα τους πελάτες, θα ελέγχουν επιτόπου την συμπεριφορά των εταιρειών που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες, των τραπεζών και των ασφαλιστικών εταιρειών ως προς την τήρηση της νομοθεσίας. Θα ελέγχουν για παράδειγμα την ορθή ενημέρωση των συναλλασσόμενων, το επίπεδο των παρεχόμενων υπηρεσιών, την ύπαρξη κατάλληλα εκπαιδευμένου προσωπικού, τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας, την τήρηση των προβλεπόμενων διαδικασιών κ.α.. Η διαδικασία του mystery shopping εφαρμόζεται ήδη σε άλλες χώρες – μέλη της ΕΕ (π.χ. Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία) καθώς και από την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EBA), την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ESMA) και την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων (EIOPA).

11) Ποιες είναι οι βασικές πτυχές του πλαισίου που αφορά στα μέτρα εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Κανονισμού για τα κρυπτοστοιχεία στη χώρα μας και με ποιον τρόπο διασφαλίζεται η προστασία των επενδυτών από αθέμιτες ή παράνομες πρακτικές;

Η δημιουργία θεσμικού πλαισίου για την λειτουργία των κρυπτοστοιχείων επιβάλλεται από το ενωσιακό δίκαιο και συγκεκριμένα τον Κανονισμό 2023/1114 για τις αγορές κρυπτοστοιχείων, που τέθηκε ήδη σε ισχύ στις 30 Δεκεμβρίου 2024. Το σχέδιο νόμου εισάγει τα μέτρα που είναι απαραίτητα για την αποτελεσματική εφαρμογή του Κανονισμού αυτού στην Ελλάδα. Ορίζει ότι νομική μορφή των εταιριών με έδρα την Ελλάδα που αδειοδοτούνται κατά τον Κανονισμό είναι αυτή της ανώνυμης εταιρίας και μεριμνά για τις εποπτικές αρμοδιότητες που θα έχουν οι αρμόδιες εποπτικές αρχές, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και η Τράπεζα της Ελλάδος. Προβλέπει επίσης κυρώσεις για την παράνομη άσκηση δραστηριοτήτων στον τομέα των κρυπτοστοιχείων, όπως η φυλάκιση τουλάχιστον 1 έτους ή για παροχή υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων χωρίς την προβλεπόμενη άδεια, καθώς και διοικητικές κυρώσεις.

12) Πώς εξειδικεύονται οι διοικητικές κυρώσεις για όσους παραβιάζουν την νομοθεσία για τα κρυπτοστοιχεία;

Προβλέπονται, μεταξύ άλλων, δημόσια ανακοίνωση που ονοματίζει το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που παραβιάζει τις διατάξεις για την παροχή υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων και τη φύση της παράβασης, η υπόδειξη και εντολή προς το υπαίτιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για παύση της παραβατικής συμπεριφοράς, που την προσδιορίζει η εποπτική αρχή, και αποφυγή της επανάληψής της, χρηματικό πρόστιμο ύψους έως 700.000 ευρώ ή έως το διπλάσιο του ποσού του οφέλους που αποκομίστηκε ή της ζημίας που αποφεύχθηκε λόγω της παράβασης, εφόσον το όφελος ή η ζημία μπορούν να προσδιοριστούν, ακόμη και αν αυτό υπερβαίνει τα ανώτατα ποσά. Ειδικά για τα νομικά πρόσωπα προβλέπονται πρόστιμα έως 5 εκατ. ευρώ, ή ποσοστό από 3-12% του συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών ανάλογα με την ένταση της παράβασης, όπως και σειρά άλλων κυρώσεων.